

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՐՏԱՆԻՔ

Տարեկան 12 Ֆր.

Վեցամսեայ 6 Ֆր.

ԱՐՏԱՍԱՀԱՍԱՆ

Ներկի քիւրմիկ ծառայով

Տարեկան 14 Ֆր.

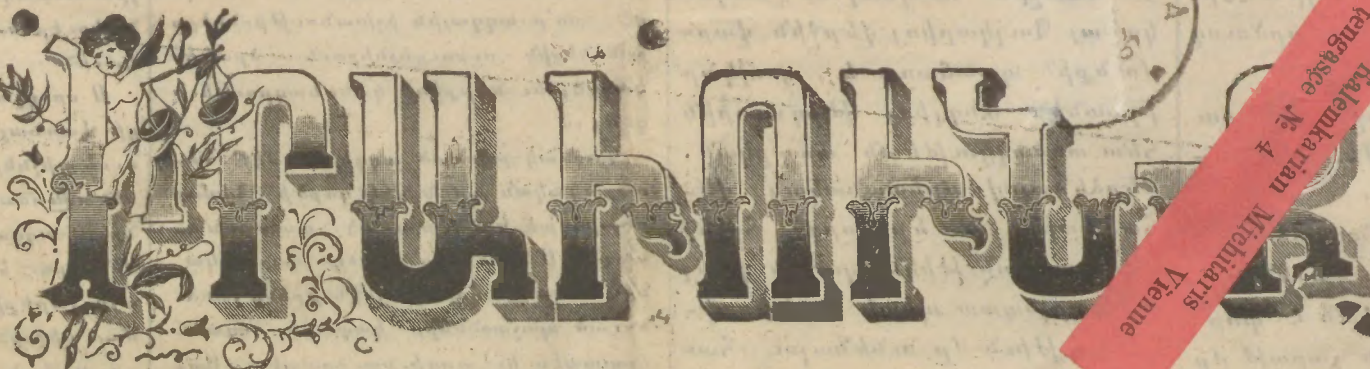
Վեցամսեայ 7 Ֆր.

ԱՍԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Տոլար

Վեցամսեայ 1.50 »

ԿԱՆԽԻԿ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ

ԿԸ ՀՐԱՏՆՐԱԿՈՒԹԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔԵԼԵԹԻ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Մա'ուցման տողը

20 սանիմ

Գրութիւնք եւ չեմ

» լուր

ՌԻՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՒՋԷՔ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ԵՒՄ
ԽՈՏ ԵՒՆԵԼ ԽՆԴԻՆԵՔ ԱՄԵՆ
ՏԵՂ Մ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԻ
ԵՒՄԽՈՏ ՎԱՆԻԿՆԵՐԸ

ՌՈՒՍԱՀԱՅՈՑ

ԿԵՂԻ ԺՈՂՈՎՐ

Կանխաւ ծանուցուածին հա-
մաձայն էլ միաժամայ մէջ գու-
մարուած է Կեղ-ի Ժողովը օգոս-
15ին. Ահա այդ մասին ստաց-
ուած հեռագրերն են.

Ելմածին 16 օգոստոս

Երէկ երեկոյեան վեհաժողով
կայացաւ ռուսահայերի Կենտրո-
նական Ժողովը.

Հոգեւորականութիւնը, Կաթողի-
կոսի և առ ալմի էլ միաժամ ժա-
մանած 35 պատգամաւորներին
ներկայութեամբ, կաթողիկոսա-
կան մաղթանք կատարեց. ճողեր
չը խօսեցին. Կաթողիկոսը, հի-
ւանդ, մի քանի խօսքերով շնոր-
հաւորելով պատգամաւորներին,
առաջարկեց ձեռնամուխ լինել
քննելու յունիսի 7-ի կոնգակի
մէջ յիշատակված հարցերը.
Կենտրոնական Ժողովի առաջին
պաշտօնական նիստ կայացաւ այ-
սօր. Գեներալ-նահանգապետ
Եսկելովի հետեւեալ հեռագրին է
ուղարկել Կաթողիկոսին.

Ձեր վեհափառութեան հրա-
ւերած պատգամաւորների ժողովի
բացման օրը այն անյետաձգելի
հարցերը լուծելու համար, որոնք
կապ ունեն գաղութական, եկեղե-
ցական կալուածքները կառավա-
րելու վերաբարձիւմ իրաւունքի
հետ, մատուցանում եմ Ձեզ իմ
անկեղծ բարեմաղթութիւնը, որ
համաժողովը աջողութեամբ կա-
տարէ իրան յանձնված միայնքան
լուրջ գործ. Ձեզ կասկածում, որ
Ժողովը կատարեալ խաղաղու-
թեամբ կը սկսէ և կաւարտէ իր
գրադումունքները և գրանով
կարգարացնէ այն վստահութիւնը
որ Դուք տուել էք նրան.

Ելմածին 16 օգոստոս

Ծանազան տեղերից ստացվում են

վեհափառ Կաթողիկոսի անունով
շնորհաւորական հեռագրերն են
Կենտրոնական Ժողովի բացման
առիթով. Պատգամաւորների թի-
ւը հասաւ 40 ի.

..

Այս Ժողովին անժամանակ լի-
նելուն, անոր կազմութեան հա-
կազմային, ընտրութիւններուն
ապօրինի ըլլալուն և ձեռնհա-
սութեան սահմաններու մասին
ասկէ առաջ մեր կարծիքները
յայտնած էինք. Այս բոլոր պա-
րագանքները մօտէն քննելու և ա-
ւելի ձեռնհասօրէն կարծիք
յայտնելու առաւելութիւններով
օգտուած Մշակի խմբագրապետը
Տիար Ա. Քալանթար գրէ թէ
նոյնութեամբ կը հաստատէ մեր
յայտնած մաքբը. Մշակի
վերջին թիւերուն մէջ՝ իր ա-
ռաջնորդող յօդուածներովը, ո-
րոնցմէ օգտակար կը տեսնենք
քաղել հետեւեալ հատուածները.
«Ժողովուրդը համեմատաբար
քիչ հետաքրքրութիւն, մի քա-
նի տեղ կատարեալ անտարբե-
րութիւն, իսկ մի քանի տեղ
նոյն իսկ հակառակ տրամադրու-
թիւն ցոյց տուեց դէպի Կենտ-
րոնական Ժողով գնալու առա-
ջարկը.

«Ռուսահայի համար վերջին
ժամանակ անհրաժեշտութիւն և
տենջանք էր դարձել կանոնաւոր
կերպով կազմուած ազգային հա-
մագումարը, իսկ ներկայ դէպ-
քում մենք չենք տեսնում ոգե-
ւորութիւն, գաղափարական հըր-
ճուանք և մտաւոր ու բարոյա-
կան կարողութիւնների բուռն
արտայայտութիւն.

«Եթէ աչքի առաջ ունենանք
այն դժոխային պայմանները, որ
ստեղծել են մեր երկրում հայ-
թուրքական ընդհանրութեան
եթէ ուշադրութեան առնենք
պետութեան գործերի ընդհա-
նուր ծանր վիճակը և մեր երկ-
րի անբարեկարգ դրութիւնը,
մենք կը տեսնենք, որ միակ
այդ հանգամանքները բաւական
էին աննպաստ կերպով ազդելու
հասարակութեան տրամադրու-

թեան վրա.

«Բայց մեր վերջին շարժանքի
իրականութիւնը աւելացրեց դը-
րանց վրա մի շարք չափազանց
վրդովեցուցիչ երևոյթներ, ո-
րոնք հանգէս եկան ընտրու-
թիւններու ժամանակ և որոնք
ոչ միայն սպանեցին ամեն մի
ոգեւորութիւն դէպի առաջիկայ
գործը, այլ և յետ մղեցին շա-
տեքին ընտրութիւններին մաս-
նակցելուց.

«Եւ վերջի վերջոյ ստեղծվեց
մի այնպիսի դրութիւն, որ կար-
ծես թէ Կենտրոնական Ժողովը
ինչ որ մի օտար, մեզից կտրը-
ված անվստահելի և անժողովր-
դական մի մարմին է.

«Անպիղծ դուրս եկաւ Կենտրո-
նական Ժողովի առաջին կազմը,
և նա իրօք ներկայացուցիչ է
մեր ժողովրդի միայն մի աննշան
մասի.

«Իսկ անկասկած է. եւ շատ ցա-
ւալի է.

«Այդ հանգամանքը պէտք է իր
որոշ բարոյական ճնշումը գործ-
դնէ Կենտրոնական Ժողովի ան-
գամներին վրա.

«Արդարեւ դեռ քանի ժողովը
զբաղված կը լինի ծրագրում
նշանակված հարցերով, նրա հետ
կարող են հաշտվել մարդիկ,
հէնց որ սա կը փորձէ անցնե-
լու աւելի ընդհանուր խնդիրներին
և այնպիսի ծրագրերին, որոնք
չօչափում են ազգի ընդհանուր
կացութեան շահերը, իսկոյն
ասպարէզ կը գայ հարազատ ներ-
կայացուցչութեան և կատարեալ
լիազօրութեան հարցը.

— Որքան, որ աստիճանով
դուք կ'օժտեմք (ձեռնհաս),
հեղինակաւոր և իրաւասու էք
ազգի անունից խօսելու այն հար-
ցերի մասին, որոնց համար
խօսք չէ եղել, երբ յայտարար-
վել են ընտրութիւնները.

«Որպէսզի կարելի լինի ազգի
անունից առաջարկել մի որ և է
խոշոր պատասխանատու ծրագրի
պէտք է ունենալ ազգի իրազօ-
րութիւնը պիղծել համար.

Կենդրոնական Ժողովը բարո-
յական հեղինակութիւն չի ունե-

նայ ազգի անունից այնպիսի
յայտարարութիւններ անելու, ո-
րոնք ունեն ազգային նշանա-
կութիւն և կրում են պատասխա-
նատու բնաւորութիւն.

ՔԱՂԱՔԱՅԱՆ

ՅՈՒՆ. ՊՈՒԼԿԱՐ ՎԷՃԸ

Սօփիա 2 սեպտեմբեր

Յէրտինանտ իշխանը շատ բիրտ
կերպով պատասխանեց տիեզեր-
ական պատրիարքին բողոքագրին.
Իշխանը յայտարարեց թէ ոչինչ
չը պատասխանեց անոր «սուտ և
զրպարտիչ» պարունակութեան.
Իշխանին գործածած այս լեզուն
ընդհանուր համակրանք յառաջ
բերաւ բոլոր Պուլկարիոյ մէջ և
հաւանականաբար փայլուն ըն-
դունելութեան մը առիթ կուտայ
անոր արտասահմանէ վերադար-
ձին. Աւելի գոհունակութիւն
պատճառեց սա տեսակետով մա-
նուանդ որ ցարդ իշխանը մա-
սամը Յունաց կողմնակից կը հա-
մարուէր. Ահա այդ պա-
տասխանի մասին բնաւ զարմա-
նալու չէ, քանի որ գիտենք թէ
իշխանը որ աստիճան կարեւորու-
թիւն կուտայ իրեն Արքայական
Բարձրութիւն տիտղոսին. մինչ-
դեռ պատրիարքը զանի միայն
Ձեր Բարձրութիւնը կոչած էր.
Նոյնպէս ալ նա չէր կրնար ա-
ռանց բողոքի թողուլ պուլկար
կառավարութեան և ազգին դէմ
ուղղուած ամբաստանութիւննե-
րը, և պատրիարքական նօթա-
յին վճռողական շեշտը որ կը
պահանջէ վերահաստատումը ի-
րաց վիճակին հրամայական ե-
ղանակով մը.

— Հարաւի սլաւ ուսանողներու
համագումարը որոշումը քուէար-
կեց Պալկանի բոլոր սղդերուն
դաշնակցութեան ինպատ, ա-
պահովելու համար անոնց քաղա-
քական ու տնտեսական անկախու-
թիւնը ընդդէմ գերման և ռուս
ոտնձգութեանց. Նոյնպէս հա-
մաժողովը կը պահանջէ ինքնա-
վարութիւն Մակեդոնիոյ և կը

մար: Եթէ այդ նորութիւնը տեղ մը
ներմուծուած է, հաճեցէ՛ք զայն լատ-
նանել, որով մեծապէս շնորհապարտ
պիտի կացուցանէք զիս: Միութեան
կողմէն պատրաստուած ծրագիրն ու
կանոնադրութիւնը, որոնք տպագրու-
թեան լանձնուած են, լոյս կը տես-
նեն, կը յուսամ, միեւն յառաջիկայ
սեպ- 15-20: Այն ատեն հասարակու-
թեան գիտակից մասը եւ ազգային
պաշտօնական մարմինները իրաւունք
ունին եւ պարտականութիւնն ալ է
յայտնի իրենց կարծիքները, որոնք
ընականաբար նկատողութեան պիտի
առնուին յառաջիկային գումարուելիք
պատգամաւորական ժողովին մէջ:

Պիւտեճին մէջ սահմանուած 800 ֆր.ը
ուսուցիչներուն փորին համար չէ,
պարոն Մ. այլ պարզապէս՝ կրթական
գործին յառաջդիմութեան եւ օր օրս
օրէական բարձրացման համար՝ կան-
խտեանուած ծախք մը: Կրթական
գործը ընդհանուրինն է, ու մեր ազգը
երբեք չէ բողոքած: ոչ ալ բողոքելու
փափաք ունի, երբ իրմէն ոչ թէ 800
ֆրանք ալ աւելին կը խնդրուի իր
զաւակներուն ապագայ բարեք դաս-
տիարակութեան եւ առողջ կրթութեան
համար:

Ողորմութիւն բառը կը նետէք մէջ-
տեղ: Ես ալ այդ բառը ձեզի վերա-
դարձնելու տխուր հարկին տակ կը
գտնուիմ, վասնզի մենք ուսուցիչ-
ներս երբեք ողորմութեան պէտք չու-
նինք, կ'աշխատինք ու մեր աշխա-
տութեան վարձքը կը ստանանք ճակա-
տարաց:

Կ'ըսէք թէ պարտաճանաչ եւ իրենց
կոչման արժանի ուսուցիչներ փնտ-
ռուած են եւ ամեն տեղ յարգուած:
Իսկ կը մոռնաք աւելցնելու որ անար-
ժանները եւ արժանաւորներն ալ միշտ
կամայամանութեանց խաղալիք դար-
ձած են եւ տուժողն եղած է ազգային
մանկալին:

Ճասնը ութը տարիէ ի վեր ուսուց-
չութեան պաշտօնը կը կատարեմ ազ-
գային վարժարաններու մէջ, թէ՛ գա-
ւառներուն թէ՛ Պոլսի եւ թէ՛ արտա-
սահմանի մէջ հանդիպած եմ պաշտօ-
նական մարմիններու եսերուն եւ կա-
մայականութեանց: Ըսածս ապացու-
ցանելու համար հեռուները չի պիտի
երթամ, այլ լոկ Վանան պիտի վեր-
ցնեմ, այժմէական փաստացի օրինակ-
ներ մէջտեղեցնելով:

Շահրիմանի, Պիոնիանի եւ յաւէտ
ողբացեալ Մանուէլեանի խումբը կը
բաղկանար գիտակից եւ իրենց կոչ-
ման արժանի ուսուցիչներէ: Ինչո՞ւ
սակայն ցրուեցան մէկ տարուան ար-
դիւնաւոր շրջան մը հազիւ բոլորելէն
ետքը:

Իմ պաշտօնավարութեան միջոցին
ուսուցչական ընտրելագոյն մարմին մը
կար: Ինչո՞ւ մէկ երկու տարիէն ցի-
րուցան եզան ու շատեր ստիպուեցան
հեռանալ ասպարէզէն:

Ուշադրութեան օրով ձեռնհաս բանի-
րուն ուսուցիչներ ինչո՞ւ անժամանակ
թողուցին վարժարանը: Ինչո՞ւնեք
այս շարքն երկարելը շատ ու շատ
հեշտին է: Այս անտեղի եւ անժա-
մանակ հրաժարեցուցման զրգապատ-
ճառներն ուրիշ բաներ չէին, բայց ե-
թէ պարզապէս գոհացում տալ պաշ-
տօնական մարմիններու այս ինչ կամ
այն ինչ անդամին նսին կամ կամայա-
կանութեանց:

Ահա այս տխուր պարագաներու ա-
տեն ուր էր հասարակութեան գիտա-
կից մասը, ինչո՞ւ բողոքի ձայն չէր
բարձրացնէր անիրաւուած ուսուցիչ-
ները պաշտպանելու համար լոկ տղա-
յոց օգտին համար, քանի որ ընդուն-
ուած ճշմարտութիւններն է թէ ուսուցչ-

մարմիններու յաճախակի փոփոխու-
թիւնները մեծապէս կը վնասեն վար-
ժարանի մը իսկական յառաջդիմու-
թեան: Ասոնք բացայայտ իրողու-
թիւններ են անհերքելի ճշմարտու-
թիւններ են:

Պուլկարիոյ Հայ Ուսուցչ. Մար-
մինները՝ աչքի առջեւ ունենալով այս
տխուր եւ յաճախակի կրկնուած հրե-
ւոյթները, հաւաքուեցան եւ կազ-
մեցին միութիւն մը որպէսզի կարո-
ղանան հաւաքաբար պաշտպանիլ ու-
սուցչին իրաւունքները կարելի եղած
միջոցներով՝ որոնց մասին խօսուած է
Միութեան կանոնադրին մէջ: Առաջ՝
երբ ուսուցչին իրաւունքները կը կո-
խտուէր, մասնաւորի կողմէն կը
բարձրանար բողոքի ձայնը՝ որ-
ցաւ է խոստովանել, յաճախ կը խղ-
ղուէր: Բայց հիմա ընդհանուրին կող-
մէ պիտի բարձրանայ բողոքին ուժեղ
ձայնը, որ, քաղցր է յուսալ, հա-
սարակութեան ամեն խաւերու մէջ
պիտի ունենայ իր արձագանքը:

Միեւն հիմա ուսուցիչներուն պար-
տականութեանց վրայ միշտ խօսուած
էր, իսկ անոնց իրաւունքներն անտես-
ուած էին բողոքովին: Պարտք եւ ի
րաւունք պէտք է որ զուգընթացա-
բար, քայլ առ քայլ յառաջանան ա-
մէն մէկ գործի մէջ, որպէսզի կարե-
ւի ըլլայ այդ գործը արդիւնաւորապէս
ի գլուխ հանել:

ՍՏԵՓԱՆ ԱՊԱՋԱՆԱՆ

ԷՍԻԷՐԱՆԹՕ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՆՈՐ ԼԵՁՈՒ

(Շար. նախորդ թիւէն եւ վերջ)

Յայտնի է թէ բաղդադաբար խիստ
սակաւաթիւ արմատ բառերու կը կա-
րօտի էսքէրաթիւն ուրիշ որեւէ լեզուի
մէջ արտայայտուած գաղափարներն
լիովին արտայայտել կարենալու համար:
Եւ արդարեւ, զուտ գիտական կարգ
մը բառեր չհանուելով, միայն 2000
արմատ բառերէ կը բարկանայ էսքէ-
րանթիւն: Մինչդէռ 110,000էն 115,000
բառեր կը պարունակէ Ուէպսդրի
բառարանը: Մոտայալու չինք թէ էս-
քէրանթիւնի այս 2000 բառերու շատերը
արդէն իսկ ծանօթ են Եւրոպական
լեզու մը գիտողին: Զարմանալի չէ,
ուեմի, երբ կ'ըսուի մեզ թէ 3 մասնա-
չափ լայն եւ 4 մասնաչափ երկայն
ծաւալով 24 երեսներէ բաղկացած
փոքրիկ տետրակ մըն է էսքէրանթիւն
ամբողջ բառարանը, որ 5 կրամ միայն
կը կշռէ եւ մէկ սէնթ կ'արժէ: Այս
փոքրիկ բառագրքոյկին մէջ զետեղուած
բառերով կրնայ արտայայտուիլ մարդ-
կային որեւէ խորհուրդ որ, արտայայ-
տուած է երբեք ամենէն 3 զարգացած
ազգին գրականութեան մէջ: Այսպիսի
ամենամեծ գրողներուն մէջ Շէքսպիրն
է, կ'ըսուի, ամենէն շատ բառ գործա-
ծողն: Շէքսպիրի Համլէթը կատարեալ
յաջողութեամբ թարգմանուած է էսքէ-
րանթիւն, ինչպէս նաեւ Տեքսթի վե-
պիրն, երկրաչափութիւն մը եւ Ինք-
նածնունդի վարդապետութեան վրայ
զուտ գիտական գրքոյկ մը:

4. ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Տր. Զա-
մէնօֆի կատարած ամենէն հիշատի
մեծագործութիւնն է էսքէրանթիւն լե-
զուին քերականութիւնը, անհաւա-
տալիօրէն պարզ: Ուրհեցէ՛ք անգամ մը
Անգլիերէն, Ֆրանսերէն, Լատներէն,
Գերմաներէն մեծահատոր քերականու-
թիւններուն վրայ, կամ Բագրատունիի
յօրինած «Վան Զարգացիւոց» մեր
գրաբար քերականութեան վրայ: Տա-

րիներու ինչ չարաչար աշխատութիւն-
ներ պէ՛տք են ասոնցմէ որեւէ մէկուն
տիրանալու համար: Ամենէն տարրա-
կան քերականութիւններն իսկ հարեւա-
ւոր էջեր կը գրանեն եւ աշակերտին
միտքը տանջող շատ մը դժուարին
կանոններ ու բացառութիւններ կը
պարունակեն:

Այնպէս որ մարդուն հաւատարմ իսկ
չգար երբ քուրթէ միմիայն 4 էջ կը
գրաւէ էսքէրանթիւն լեզուին քերակա-
նութիւնը Մ. Պոֆուլի: Հրատարակած
«Կատարեալ Դասընթացքին» մէջ, Ըն-
դամներ 16 կանոն միայն ունի, որոնց
եւ ոչ մին որեւէ բացառութիւն ունի:
Գնէ մէկ սէնթիոց քառարան մը, զիր
գրպանդ եւ այս յօդուածին մէջ պա-
րունակուած տեղեկութեամբ ու եւրո-
պական լեզուի մը ծանօթութեամբ կա-
րող պիտի ըլլայ քիչ տոնէն թէ՛ խօսիլ,
թէ՛ կարդալ ու եւէ գրել էսքէրանթիւն
լեզուաւ:

Գաղափար մը կազմելու համար թէ
որչափ գրեւոր է միջազգային այս լե-
զուն ուսումը մէջ բերենք հոս յօդ-
ուածագրի մը վկայութիւնը: Էսքէրան-
թական մը չեմ, կ'ըսէ յիշեալը, ես
ոչ ալ որեւէ բան գիտէի անոր մասին:
Օր մը մտադրեցի տեղեկանալ անոր վը-
րայ ու այս նպատակաւ գրեցի էսքէ-
րանթական առաջնորդի մը: Շուտով
գիրք մը ստացայ «միջազգային էսքէ-
րանթ» լեզուն» անուն, ու Կիրակի
կէսօրէ մը վերջ ժամը իբր 3ին՝ լոկ
ժամանցի համար սկսեցի սորվիլ էս-
քէրանթի լեզուն: Ժամը 4ին կրնայի
որեւէ գիրք կարդալ առանց մեծ
զժուարութեան: Իրիկունը, ընթրիքէ
վերջ, կրցի էսքէրանթի լեզուաւ շնոր-
հակալութեան նամակ մը գրել ինձ
գիրքը խրկող անձին:

Պիտի փորձուէի փոքրիկ նմոյշ մը
գրել հոս էսքէրանթի լեզուէն, իթէ
արդէն շատ երկարած չըլլար յօդուածս:
Անոնք որ կը շահագրգռուին այս
խնդրով կամ կուզեն սորվիլ էսքէրան-
թիւն, կրնան գրել հետեւեալ հասցէին՝

Ամեռիֆան Էսքէրանթի ուսուսիսիօն
Բ Օ. Պոֆու 21
Պուլկարիոյ Մարաիօն
ՊՍԹՕՆ
(ԼՈՅՍ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ

ՖԻԼԻՊԷ

«Հայական Կրթարան»-ը՝ իր 8 դդ.
(ութերորդ) Տարեշրջանը պիտի սկսի
սեպտ. 7ին:

Դպրոցի համար այս տարուան մեր
ընտրած չէնք առաջինները կը գերա-
զանցէ ամէն կերպով: Մանաւանդ՝
Գիշերօթիկներու բնակութեան համար
ամեն կարգադրութիւն եղած է. քանզի
այդ նպատակին համար կառացուած
հոյակապ եւ բարցրադիր չէնք մըն:

Գիշերօթիկներու համար ծնողքը կամ
ուրիշներ կրնան մեր հասցէին դիմել
այսպէս — Բաղդադ, Եւրոպայ

Ֆիլիթօքլը (Պուլկարիա)
Հիմնադիր-Տնօրէն
Հ. Ե. Եւրոպեան

Ամերիկանեաց-վարժարան
ի Վաշինգտոն

Այս երկուսն վարժարանին 2րդ տա-
րեշրջանը կ'սկսի սեպ. 1ին: Մուտքի
եւ այլ պայմանական քննութիւններ
այդ թուականէն առաջ աւարտած ըլ-
լալու են:

Ազգական Կրթարանն իր տասնեւմէ-
կերորդ տարեշրջանը կ'սկսի յառաջի-
կայ սեպ. 1 ուրբաթ օրն:
Աշակերտաց ընդունելութեան մասին
ծնողք կրնան բանակցիլ ամէն առաւօտ
ժամը 9-12:

Տնօրէն
«Ազգական Կրթարան»ի
Պ. Ճիթէրձեւան
21 օգոստոս 1906
Վաշինգտոն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դրօշակի խմբագրութիւնը յա-
նուն Հ. Յ. Դաշնակցութեան ուղ-
ղեր է Ֆրանսայի Անգլիոյ, Իտա-
լիոյ եւ Միացեալ — Նահանգներու
արտաքին գարծոց նախարարնե-
րուն յիշատակագիր մը 14 մեծա
դիր երեսներէ բաղկացած, ուր
նշանակուած են եղեր թրքահայ-
աստանի մէջ կատարուած բռնու-
թիւնները ներկայ տարւոյ յուա-
վար 1 էն մինչեւ յուլիս 1ը:
Այդ գիմուումով խնդրուած է որ
հայկական խնդիրը Լահէյի ժողո-
վին ներկայացուի:

— Հ. Յ. Դաշնակցութեան Ա-
րեւելեան Պիւրօն շրջաբերակա-
նով մը իր մարմիններուն եւ
ընկերներուն կը յանձնարարէ
«որ ամեն միջոց գործ գնեն
անհնարին գարձնելու որ եւ է
զինուած ընդհարում Հնչակեան-
ների եւ գաշնակցականների մի-
ջեւ, եւ եթէ լինին առիթներ
Հնչակեանների կողմից, չպա-
տասխանեն նրանց անխիղապէս
այլ խնդիրը գնեն խառն մաս-
նաժողովների քննութեան, կազ-
մուած երկու կողմի ներկայացու-
ցիչներից եւ չէզոք անձերից»:

— Կովկասի Ղալալ — օղու կոչ-
ուած տեղը Մկրտիչ Վարդաղար
անունով մէկը ցածութիւնը կու-
նենայ պատարագիլ տէր-Արիս-
տակես քահանային դաւազանի
քանի մը հարուած տալու, ա-
ռանց տեղի տրուած ըլլալու քա-
հանայէն: Խնդիրը կը քննուի
— Գեր. Եզնիկ եպ. Ապահունի
Գահիրէէ մեկնած է Էջմիածին:

— Լոռաւերդի մէջ կը կարդանք
թէ Գահիրէի եկեղեցւոյն մէջ
կարգադիր մասնախումբի մը
նախաձեռնութեամբ Հոգեհան-
գստեան պաշտօն պիտի կատարուի
օգոստոս 26 ին ի, յիշատակ ազգային
բարեբար Ունճեան Արեւի Էֆէն-
տիի: Մենք աւելի անկեղծ պիտի
գտնէինք այդ մասնախումբի
անդամները ո՞րքն Ունճեան կցէին
հաւասարապէս ազգային բարեբար
ողբացեալ իսահակ ժամհարեանցն
ալ:

Մեզ պարտական եղող բա-
ժանորդները եթէ հաճին մինչեւ
սեպտ. 5 հոս հասցնել իրենց
պարտքերը, մեզ շատ գոհ պիտի
թողուն. որովհետեւ մենք ալ այդ-
օրեր վճարում ունինք:

ԹԻՒՐԲ ԿԱԶՄԱԿԱՆԱՐԱՐՆԱՆ

Ն Ե Մ Ո Ւ Ն Է

(Եկվելի շուկայի միջոցով տեղում)

Եվրոպա տեղի էր առնում Երևանի միլիտերի հեր Երևանի ֆիլիսոփա-մագրոսի նազարիլի պագարլար, Թիւրքիստան իսկ ֆիլիսոփային տա-իմա Երևանի տառն օճաղը տըր: 1896 ճը սենեակին տե Թիւրքիստա ղիւլիան իտէն էրմէնի ֆիլիսոփայի պիւթիւն ճիհանա մէշուր օլտու-ազըպէթ մէսէլէտէ տեղիէթլէր ճիւմլէսի միւտախէլէ գըլտը հալպուքի ասըլ ֆիլիսոփայի իյգաղ իտէն էրմէնիլէր իտի, կիւնտիւղ էօյլէ վագթիւրնտա շէհր օրթասըն-տա գըմըղը վէ ինկիլիղ պայրագ-լարը իլէ(?) Պապը Ալի ճատտէ-սինէ կէլտիլէր, Սատտաղամ Սաիտ բաշալը բէվօլլէր իլէ անտըլար, Եալլէրի օլան միւրալայ Ալմէտ պէ-յի օրտաա գաթլ իթտիլէր, ըՍ-թանպօլուն հէր թարաֆընտա ֆիլիսոփայ գարուօրը աշտըլար: Սամսոն գարպիստէ Զօրուժ շէհ-րինտէ ճուճաա նամաղը գըլմագ-տա օլան միւսլիմանիւրա մէսճիտ իշինտէ հիւճուժ իթտիլէր: (*) Գատը-քէօյլունտէ Ունճեան Աբիկ իսանէսինտէ մէֆրուզ հիւքիւմ-տարլար իշին հաղըրլանմըլ թաճ-լարը պուլլընտը: Աբիկ Ունճեանա վան էրմէնիլէրի թարաֆընտան հիւքիւմտարլըղա սէն միւնասիպ-սին, պիղ սէնի ինթիսապ իթրիք տիլէ Եաղտըղլարը մէքթուպլար զուհուր իթտի (թիւրք իթթիւրա-սը տըր): Պինլէր իլէ թէտարիք օլունմուշ էճղաի նարիլէ, տինա-միթ զուհուր իթտի: պուլլարըն քէաֆասընը էվրոպա տեղիէթլէրի կէօղլէրի իլէ կէօրտիլէր իսէտէ, ըագըղաթ զահիր օլմատը: հէման գապահաթ օսմանը թիւրքլէրի իւզէրինտէ գալտը: Բուսիատա իսէ էրմէնի թէտարիքլէրի էրմէ նիլէր թարաֆընտան մէյտանա գօյուլմուշ ֆիլիսոփայի ազլլարա հայրէթ վէրիլլար:

Բուսիատա քիլիսէ նամընտա թօրլանմըլ ֆիլիսոփայ գօրալը վէ 25 միլիոն ագճէ քիլիսէ վէ իպա-տէթլանտէլէրինտէ զուհուր էյլէ-տիկի ճիւմլէնին մալիւմը տըր: Աճէմիստանտա տախիսէճէ ֆիլիսոփայ էրմէնիլէր թարաֆընտան իյգաղ օլունտըղը մալիւմ տըր հիշ շիւքէ հօգալըր քի պու միլլէթ ֆիլիսոփայի իյգաղը իշին հէր շէյտէն զիա-տէ միւսթաիտ միլլէթ օլտուղը կիպի, քէնտիլէրինին գապահաթ-լարընը պաշգասընա Եիւքլէթմէ-

(*) Արգուհալ թագաթիլէ վէ բէճա-յա կիտէն էհալի իւզէրինէ գըլմըլէ հիւճուժ իտէն Անմէտի սապոր պիթ-միլ վէ ճանը Եանմըլ օլտըն պիթիսի էօյալիւրտի:

Զօրուժ մէսէլէսի իսէ քիւլիլէն Եա-լան: զիւրա պիւթիւն Զօրուժ էհալ-իսի թիւրք օլուպ: էրմէնի օլարագ անճագ 25-30 էրքէթ թիւճար պուլու-նըր:

Եէ տախի իսարիգիւլ ատէ մահիր տիւրլէր: Հէր Եէրտէ ֆիլիսոփայ էր-մէնիլէր թարաֆընտան իյգաղ օլունտը: Ագըպէթ գապահաթը միւսլիմանիւրա Եիւքլէթմէ պի-զիւմ անմագ միւնէլլէր իւլիթիլէր թաթարլար ֆիլիսոփայ վէ գալէմ իլէ էրմէնիլէրէ մուգալլէթմէն անիլ օլուպ գապահաթը գապուլ իտէմլէր: (գալպուլը գապա-հաթսըղլար) էլպէթ կեալուր գըրմագ, մալլարընը զասպ իթ-մէք, գըղլարընը գալըրմագ պիթ էհիլ իօլամ իշին վաղիթէ իքէն գապահաթ սալըլըրմըլ:)

ԲԵՃԱ

Սէնէի հալիլէնին սէքիլիճի ալընտա պուլլընտըղմըլ իսիւ-ֆընա օլարագ՝ ագօնէլէրիմիլին պիթ գըմըլ՝ պա իուսուս քէօյլէր-տէ պուլունանլար՝ էլան կաղէ-թամըղը պէտէլինի էօտէմէմիլ տիւրլէր: Պիթ կալէթանըն նէշրի իշին պիւթիւն մէսարիլէր բէ-շին բարա իլէ օլտըղընտան կաղէթա պէտէլի տախի տիւն-Եանըն հէր պիթ թարաֆընտա բէշին էօտէնիլմէքտէ իքէն, պի-ղիւմ պու անա գատար պէքլէմէ-միլի հէօրմէթլի ապօնէլէրիմիլ քեաֆի ատտ իտէրէք՝ զալըր պիլա թէէլիլ պօրճլարընը կէօնտէրմէլի տիւրլէր:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹՈՒՐԲԻՈ

Եկին էրմէնի մուրախար Տէր Արտաաղը վարդապետ Եէվմիլէ նաֆագատան անիլ գալտըղը սէ-պէպլէ իսթիֆասընը վէրուպ Սթանպօլա ալտէթ իթմէք ի-շին Պատրիարքարանտան միւ-սատէ իսթէմիլ տիւր:

Ասաղը սէրվէթ էրմէնի ամիրալարըն վաթանը օլան է-կին շէհրի վէ գաղասը «սալէի Ծահանէտէ» պիթ րահիպին նա-ֆագասընը թէտարիք իթմէլ հալէ կէլմիլ տիւր:

— Սթանպօլտան վիէննայա պիւթիլիլտիլի իւզրէ, թիւրք հիւքիւմէթի Պուլկարիա սին-օրընա լէվաղիմաթը հարպիլէ կէօնտէրմէլէ տէվամ իտէյօր: Է-տիւրնէ վիւլալէթիլէ 400 աթ վէ 10 վակոն ֆիշէնք կէօնտէրիլ-միլ:

— Սիւվարի ասքէրլէրտէ իս-լահաթ իթմէք իշին Պատրիարք ֆագրիգալարընա լէվաղիմաթ սիւքարիլ օլընճագ ըմըլ: Պու մագսէլէ պիթ Պատրիարք բաշա Պատրիարք կէօնտէրիլմիլ տիւր:

— Նօվօե Վրէլիանըն Լանտրա մուլպիլիլ շայանէ թաաճուպ պիթ հալաթիս վէրիլլար: կէօնա ըՍ-

թանպօլտան ալտըղը իսպէրլէ-րէ պիւնալէն՝ Սուլթան Համիտ 1878տէ լաղվ իթտիլի Մէճլիսի Մէպուստընը թէքրար թօրլամագ ֆիլիսոփայ իմիլ: Սուլթանըն պու ֆիլիսոփայ սէպէպլէրտէն իլէրի կէլմիլ:

1) Հիւքիւմէթին մալիլէճէ տա-լիմի սըգընթընը:

2) Վիւլայէթլէրտէ իսթիլալ վէ ասքէրլէրտէ ըսեան:

3) Գանուլըն էսասի իլէ իտարէ օլընտան միմալիլէրտէ հիւքիւ-մէթ սանաղըրնը պուլըղը, գալի-տէսի, նիգամլըլըղը, նէթէքիմ ճաթօնիատա:

Մուլպիլիլ իլալէթէն տէյօր Վուլթան պու սէպէպլէրտէն տահա զիեաթէ՝ քէնտի սէվիլիլ Պիւրհանէտտին նամ չօնօղընը թախթա օթուրմասընը սաղըլ-ղընտա թէմիլ իթմէք իշին պու թէտպիլի տիւլիւնէլի տիւր:

— Պուլկարիանըն հարէքէ-թիւնտէն տօլալը Պապը Ալիին տէվլէթլէրէ վէրմիլ օլտըղը սիւքիլէր նօթասընա՝ տէվլէթ-լէր ճէվապ վէրուպ թէէմիլ իթ-տիլէր: Եանի Պուլկարիանըն շու սըրա թիւրքիլայա գարշը իս-սիմանէ պիթ հարէքէթտէ պու-լընմալաճաղընը պիւթիլիլտիլլար:

— Աղէքսանդրիատան, Տրա-պիլընտան վէ Ատալիատան կէ-լէնլէր իշին գարանթինա 24 սահաթա էնմիլ օլտըղը Սանպօ-լտան պիւթիլիլտիլլար:

ՏԱԽԻԼԻԷ

Վիւքէլա բէյի Ս. Բէթրօվ Մարիէնպատտան Սօֆիայա ալ-տէթ իթմիլ տիւր:

— Պիթ Պուլկար հէյլէթի Սիւ-պիլայա կիտուպ, սըրպ գրալընը Բրէնս Պէրտինանտ վէ պուլկար հիւքիւմէթի նամընա սէլալա-յաճապ տըր:

— Պալգան տէվլէթլէրինէ մալ-սուս Լօնտրատա պիթ սէրկի ալը-լաճագ տըր: տիկէր տէվլէթլէր պու սէրկիէ տալլէթ օլընմալաճ-ապլար: Պու սէպէպլէ պուլկար թիւրքլէթ վէ զրաթ նէգարէթի մէքըլիւր սէրկիլէ լալըղը իւզրէ իշիլիւրաք իթմէք իշին հաղըր-լըղլար կէօրմէյէ էմիլլէր վէր-միլ տիւր:

ԲՈՒՍԻԱ

Բէթէպուրկտա Բօլէրսքօյ ճատտէսինտէ իքի շախս բօթա-մուլէղլիսինին կէօղլինէ թիւթիւն ալաթապ, շանթալը գարուպ գաշար:

— Մօսկուտա 135 քիլի տէր-տէտ օլընտըլար, պուլլարլէ « իսլիլիլէրին բէյիլէրի տախի թուլթուլըլար:

— Հիւքիւմէթ Եէնի իսթիլալ գա մէճպուր օլմամագ իշին տէվլէթին պանգասընը էսամ պանգասընա թահվիլ իտէրէք բարալը քէնտիսի շէքէճէք իմիլ:

— Թամպօլա թապի Մօրտուփ գասապասը Եանուպ քիւլ օրմուշ 2000 քիլի ալըգտա տըր:

— Հիւքիւմէթ Եէնիտէ պէյան-նամէ նէշր իտէրէք, սէրպէս-տիլլէթ թարիլիլ իլէ իսլահաթ-լար իճրա իտէճէկինի վատ իթմէքլէ պէրապէր, իսթիլալ գօմիլէլէրին ամէլիաթընը մէնն իշին թէտպիլլէր էլէ ալաճա-ղընը վէ իքիլալ կէօրիլլէն Եէրլէրտէ իտարէի ասքէրիլէ վէ մահքէմէի հարպիլլէ իլան վէ թիէսիս իտիլէճէկինի պիւթիլիլ-յօր:

— Վարշաւատա էհալի պիթ իսախանէ իւզէրինտէ հիւքիւմ-իտէրէք՝ միւտիլիլի Եօլտիւր-միլլէր, տիկէր քիմալէրիտէ պաղլալարագ, մահպուս պուլը-նան իսթիլալըլարտան 56 քիլիլի գալըրմըլլար:

ԹԻՒՐԲԱՐՑԷ

ՎԱՌՆԱ 26 Օգոստոս

ՋԱԽԻՐԷ

ՊՈՒՂՏԱՅ	
Վակոն	50-55 լիպ. 7-10/8-20
Արապա	52-58 լիպ. 5-60/6 20
ԱՐԱՍ	
Վակոն	100 քիլո 10. 10/25
Արապա	42-47 լիպ. 6/6-40
ԵՈՒԼԱՅ արապա	33/36 լիպ. 4/4-80
» 100 քիլո	10/ 10/50
ՋԱՎՏԱՐ արապա	52/57 լիպ. 7/7 20
ՖԱՍՈՒԼԱՅ արապա	100 քիլ 18/23
ՌԱԲԻՑԱ	100 քիլո — Եօք
Արապա	100 քիլո Եօք
ՏԱՐԸ արապա	6. 6/40
ԲՕԼՕՁ արապա	55-60 լիպ. Եօք
ՄԻՍԻՐ 57-58 լիպ.	առապա Եօք
» 100 քիլո	Եօք
Կիւնտէ վակոն	6/7 վէ 400-450
արապա կէլմէքտէ	վակոն մուամէ-լէսի նարօլէօն 20 քիլ. արապա մու-ամէլէսի նարօլէօն 20. 20

ՊԱԳԱԼԻՑԷ

Վարնա բիսպասընտա պագալիլէ մալլէրին պու կէլէնքի ֆիլաթը, ալթուս ֆրանք իլէ:

ԳԱՎԷ	2.15/ 2.25
Շէֆէր նէմլէ	.83
Շէֆէր քէսմէլ	սանտըղ 42
Բիւրիւճ ձէնօվա շուվալը	42.
» Ֆիլիպէ	» 35
» Ինկիլիլ	» 29. 50
Բիլգօն	49.
ԿԱՁ Սանտըղը	11 40
ՋէՑԻՐ Եաղը քիլո	80-95
ԳՈՒՐՈՒ Իւզիւմ	32
Եուսուրթա	100 աթթի 4. 40

ԸՆՏԻՐ ՊԱՆԻՐ

Պալգանի ընտիր գաշկալալ գնել ուղղ վաճառականք թող զիմեն Սօֆիա Տ. Գրիգոր Կարա-պետեանի, որ իր սեփական պա-նիրի-գործարաններուն (մանտ-րա) մէջ խնամքով պատրաստել տուած է ապրանքը միծաքանակ գնաղներու միայն կը ծախէ, իր քով կը գտնուին նաեւ Եիւղ և աղջուրի պանիր (սալամուրա):

Одговорникъ А. Курбетянъ
печатница Д. Тодоровъ С.-не—Вард.